

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Egy óra . . . 1 kor. Egy óra . . . 1 kor. 50 Hll.
Vidéken: Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Feladv. szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kládok és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

Az álmosdi győzelem.

— 1604. október 15. —

Magyarország történetében a sok-sok gyásznapi között van örömnapi is. Ilyen ünnep a mai. De különösen nagy ünnepe ez a Hajduságnak. Mert ma 300 esztendeje Boecky István fejedelmünk vitéz hajduserege Álmosd mellett tönkrevverte a németet.

Ez alkalomból a hozzánk intézett táviratban lelkesen emlékezett meg az álmosdi csata háromszázados évfordulóján a Hajduság ezen örömnepéről Rákosi Viktor, a hajdunánási kerület szeretett hajdukövete. Kedves figyelem ez a hajdu nép iránt. Fogadja a lapunk által tolmácsolt kedves és hazafias megemlékezést szeretettel és lelkesedéssel az egész Hajduság. A távirat szó szerint a következő:

Debreczeni Független Újság

Debreczen.

Szivből üdvözlöm általuk a mai hajdu ivadékokat október 15-én, a mely nap a háromszázados évfordulója az álmosdi győzelemnek, amely alkalommal a vitéz hajdu ősök a németet tönkreverték és a porig alázták.

Gondoljon ezen a napon minden hajdu ősei dicsőségére és ezzel áldozzon soha el nem múló emlékeknek.

Rákosi Viktor,
hajdu-követ.

Feljöttek már . . .

A Szegedi Napló emlékkönyvéből.

Feljöttek már a csillagok:
nyisd ki, rózsám, az ablakot.
Nyisd ki, rózsám, az ablakot:
nézzük együtt a csillagot.

Oh de szép is nyári éjen
a sok csillag fenn az égen.
Hajtsd vállamra a fejedet:
így nézik a fényes eget.

A faluban csöndesség van.
Fénybogár ég a bokorban.
Oly édesen sóhajtottál,
kis galambom, mit gondoltál?

Gárdonyi Géza.

Szabó Áron uram császárkörtefája.

— A Szegedi Napló emlékkönyvéből. —

A maga idejében nevezetes, jeles körtefa volt a Szabó Áron uram császárkörtefája. A székely vitézek szívós földjében gyarapodott hatalmas koronájú fává.

Törvény helyett rendelet.

Tisza az alkotmány rombolás utján.

A hivatalos lap utolsó száma közli Tisza magyar királyi miniszter urnak az 1904. évi 4853—M. számú az Olaszországgal való kereskedelmi és forgalmi viszonyainknak ideiglenes rendezése tárgyában kiadott **rendeletét**. Ezzel a rendelkezéssel Tisza a törvényhozó testületet megkerülte. Ezzel a rendeletével Tisza nyíltan is az alkotmányrombolás útjára lépett. És hogy mit jelent Tiszára és a nemzetre ez az önkényű lépés- és rendelet, azt a maga irtóztatós valóságában világítják meg kitünő lapársunknak, a Pesti Naplónak következő sorai:

A hivatalos lap mai száma közöl valamit, ami törvényjavaslat alakjában ott van a nemzet törvényhozása előtt, és az alá a valami alá oda van írva ez a név: *Tisza*. Jogok és kötelességek vannak e valamiben megállapítva. Jogok és kötelességek, amelyeket csak a törvényhozás állapíthat meg, mint ahogy a kormány a benyújtott törvényjavaslatával akarta is, hogy a törvényhozás állapítsa meg. De a törvényhozásnak nem volt rá módja, hogy megtegye. Nem volt ideje. Nem volt kedve. Mindegy, hogy miért. A fő, hogy nem tette meg, a magyar alkotmány értelmében nincs földi és mennyei hatalom, amely ezt helyette megtehetette

volna. Csak az abszolút osztrák császár tette meg és Récsey Ádám, a császár hű katonája! (1848-ban, midőn a császár nem akarta foganatosítani az április 11-dikén szentesített törvényeket. Szerk.) Ma pedig Tisza István! A forradalom irtóztatós küzdelmeire gondol az ember, amikor a hivatalos lapban az olasz provizóriumot életbe léptető miniszteri rendeletet látja. *Két esztendőig vérben gázoltak ezen a földön, és két esztendő alatt százezrek hullottak el csak azért, mert a magyar nem akarta, nem akarhatta eltűnni, hogy törvények nélkül rendeletekkel kormányozzák.* A forradalom borzalmainak és az elnyomatás keserveinek tette ki magát, mert alkotmányos élete, szabadsága, függetlensége forgott veszélyben, ha a dinasztianak és a dinasztia szolgalelkű közegeinek prédájára hagyja az országot. Nem is hagyta és diadalmaskodott is. Elgondolni is rémséges, hogy azt a törvénytelenéget, azt az alkotmányellenességet, amelylyel akkor osztrák katonák, és csak a dinasztia szolgálatát politikuskok kergették forradalomba a nemzetet, ma egy magyar ember akarja felújítani, magyar vér akarja rendszerré tenni.

Gróf Tisza István nem számolt a maga erejével, amikor erre vállalkozott. Egy ideig sokat eltűr mindenki. Egy nemzet is. De az ostorcsapások irtóztatós szégyene előbb-utóbb felébreszti a lelkeket. *Egy esztendő leforgása alatt már annyi korbácsütést mért Tisza István a nemzet testére, hogy a türelemnek fogytán van már mindenki.* Rendcsinálás és tisztogatás ürügye alatt nem lehet belopózni a nemzet

rapodott hatalmas koronájú fává. Maga az anyatermészet is szerelmes volt ebbe a fába. A körtefa hajlékony ágait gazdag kincsként aggatta tele aranyárga, piros körtevel. A virágtakasztó tavasz minden évben reszketeg, mézesajku bimbókat csókolta a levelek tövére. A gyümölcsédesítő nyár tüzével éresre hevítette a csokányon himbálódzó gyümölcsöket, melyeknek szattyános bőrét hamvas lehelével aranypirosra festette az ősz, a midőn gyümölcs, levél éretten hajladozott és vörösödött a lomb.

Szabó Áron uram kosarakba szedte az illatos gyümölcsöt és még a hegy tulsó oldaláról is jövének kóstolására a császárkörtefa aranypiros gyümölcsének. Híre és neve kelt, hogy a világlátott, marczona székely huszár obsitos strázsamester, bibarczfalvi Szabó Áron uram, az óperenciás tengerentúlról, nagy tündérország aranyalmafás kertjéből hozta ennek a fának az oltógallyát. Másként nem is képzelhető ilyen fejedelmi gyümölcs . . .

Szabó Áron uram — ámde — becsülte is ezt a császárkörtefát. Négy bivalyért sem adta volna oda . . . Az árnyékában többször

pipázgatott és a koválygó füstfelhőkből derüsképek mosolyogtak felé . . . Az unokák pirosposztag arcú, vig csapata felől álmodozott édesen a marczona székely, akik majd idővel támadnak a faragott székely-nyoszolyákból és, a szájban olvadó édes gyümölcsön osztozkodván, áldják a nagy apót, aki a császárkörtefát ültette.

Azonban más sorsa következett a Szabó Áron uram császárkörtefájának.

A szabadságharc, a Kossuthvilág erdőket tördelő viharai még megkimélték a bibarczfalvi kuria előtt ékeskedő császárkörtefát, a melyhez a Bem apó táborából, mint számos csatában vitézkedett huszartiszt tért meg a hajdani obsitos Szabó Áron uram, a kire népével egyetemben bánatos, nehéz idő következett. Az éhes, a gyűlölködő idegenek, az osztrákság sinter seregének jutott maratalékul az ország. A szabad székelynek még a háza küszöbén belől sem volt nyugta. Mindenhol leskődött, mindenhová tolakodott szuronyával, rablánczával az osztrák zsoldár.

A gyermeke bölcsője mellett dalt dudoló édesanyja tömlőcsebe huzelták a nőta miatt, mert az az alattódal hazafias, ma-

Sokan tudják már!

hogy a GERŐ áruházában a legelegánsabb uri ruhát a legolcsóbban lehet vásárolni?

DEBRECZEN, Piacz utca 47. sz. a Dréher sörcsarnok kapuja mellett (az „Emke“ kávéházzal szemben.)

kincsházába, hogy onnan elcsenják az előszobában ólálkodó orgazda számára a nemzet legbecsessebb és legszentebb ereklyéit. *Ki az a Tisza István aki önhitt gőgjében elég erősnek hiszi magát arra, hogy elvegye a nemzettől azokat a jogokat és szabadságokat, amelyeket évszázadok véres harcaiban szerzett?* Dinasztikus, pártathalmi, vagy magánérdekek szolgálata nem takarhat ilyen vakmerő vállalkozást. *A nemzetnek meg kell éreznie, hogy Tisza Istvánnal a legnagyobb veszedelem ül a nyakán, és hogy szabadsága, alkotmánya és függetlenségének minden biztosítéka veszélyben van, amíg ő tartja kezében a kormány rudját.*

Az olasz provizorium rendelettel való életbeléptetése — a nemzet elárulása fel-felé! Ma életbelépteti Tisza, az ország érdekében, az olasz szerződést. *Holnap a hadsereg érdekében, akár az egész véderőtörvényt.* Hisz Bécsben meglesz már a példa, hogy nem kell a törvényjavaslat számára előbb megszerezni a képviselő urak tetszését. *Ott a hivatalos lap, abban éppen olyan törvényeket lehet csinálni, mint akár az országgyűlésen.* És mindig akad majd valaki, hisz ez a legkönyebb, aki majd meg is okolja, hogy az ország érdekében a kormány a saját felelősségére kénytelen rendelkezni. Beáthatatlan a perspektíva, amely a mai rendelet nyomán tárul elénk. Aki precedenst csinál, mindig az utódainak csinálja. És biztos benne gróf Tisza István, hogy nem kommandiroz-e majd ki az osztrák császár ismét egy tábornokot a magyar tartomány kormányzására? Hisz Tisza István adja meg az utmutatást, hogy mi az útja módja ennek.

Ne mentesse magát se a kormány, se a pártja, hogy hát ki kellett bocsátani a rendeletet, mert különben nem lett volna szerződésünk Olaszországgal. Hát nem lett volna. És ha nem lett volna és meglett volna az, aminek ez esetben meg kellett lennie: az önálló vámterületnek, és még ha az önálló vámterület tényleg nem volna üdvös, még akkor is inkább a szerződéstelenséget, az önálló vámterületet, semmint a mai rendeletet, amely arra tanítja a mi örökös és agyarkodásában soha meg nem szűnő elleneinket a trón körül, hogy Ma-

gyar nóta volt. Bibarczfalvi Szabó Áron uramat is börtönbe hurcozták, messze idegenbe, osztrák sánczfogságba, melynek tömlőcz szobája halálszagu volt. . . . Ugyanis a népszabadságyilkos osztrák császári zsarnokság ellen támadást koholt számos vitéz székelytársával bibarczfalvi Szabó Áron uram; mert a keseredett, ábrándos lelkű magyarok úgy gondolták, hogy a rejtegetett ősi fegyvert kézbe ragadva, rongy hazájába verhetik a sok nyüves, éhes, telhetetlen bendőjű osztrákságot, de melynek a spionjai időelőtt kiszimatolták a támadás tervét; nosza katonákat, zsandárokat uszítottak a székyekre és a hatalmat bitoró osztrákszászár nevében lön hóhéri ítélkezés. A marosvásárhelyi gyepen több hazafit huztak akasztófára, mások — „kegyelemből“ — börtönbüntetéssel menekültek az akasztófától. Bibarczfalvi Szabó Áron uram is ezen császári „kegyelem“ folytán szenvedett az osztrákráfordi bástyátömlőczben huszonhat esztendőtt. És bár a halálszagu levegő hervasztotta is a testét, kemény magyar lelkét nem törte meg a rabság. Otthon is virágozott, gyümölcsöt érlelt, majd leveleit váltogatta a híres császárkörtefa, de bent a börtönben is teltek-multak az esztendők és rabságából szabadult a fogoly.

Egészen a falu házáig kísérték a zsandárok. Most már a pecsétes írásával mehe-

gyarországon is lehet kormányozni rendeletekkel, sőt, hogy kapható magyar ember is, aki erre a szerepre vállalkozik. *Irtózatoss preczedens ez, amelyet nem lett volna szabad megcsinálni még akkor sem, ha a nemzet különben milliókat vesztett volna.* Mert a milliókat valaha még visszaszerezheti, de a tanulságot, amelyet ebből levonnak majd Bécsben, nem lehet többé visszacsinálni soha.

Tisza István felel ezért a történelem ítéld-zéke előtt. *Ez az ítéld-zék a nemzet árulói közé iktatta a Récsy Ádám nevét. Tisza Istvánt is ez a veszély fenyegeti.*

Politikai híreink.

— Budapest, október 14. —

Ujabb költségek. Bécsből jelentik, hogy a hadügyminisztérium elhatározta, hogy az összes tengerparti erődökben a partvédő agyukat ujakkal fogja felszerelni. A mostani agyuk még mindig elöltöltök, holott ez a rendszer már teljesen elavult. Az orosz-japán háborúból és különösen Port Artur ostromából levont tanulságok szülték a hadügyminisztérium legujabb elhatározását. *Hogy ez hány millió ujabb terhet jelent, azt tudósítónk forrása nem tudta, vagy nem akarta megmondani.*

A házszabályrevízió. A „Neue Freie Presse“ hosszabb tudósítást közöl a magyar politikai helyzetről, melyben *biztosra veszi az új választásokat.* A cikk szerint a kormánypárt kitünően szervekedett a választásokra és Tisza módot keres, hogy a választásokat mihamarabb kiirhassa.

Tisza indítványa. A ház folyosóján ma erősen kolportálták a hírt, hogy Tisza egyelőre vissza fogja vonni indítványát. Rakovszky István pártfeleinek egészen határozottan jelentette a hírt, de forrását nem nevezte meg. Beszéli, hogy gróf Zselénszki Róbert az agráriusok nevében egyenesen felhívta volna Tiszát indítványa visszavonására és Tisza azt felelte volna, hogy ő csak azért nyújtotta be az indítványt, mert

tett haza. Ekkor már pilléző jégkéreg takarta a kert végén a patakot. Szabó Áron egyenesen a pataknak tartott. Ruháját a fűzfára akasztotta és ahogy gyermekkorától nyáron, mint télen szokta, a patak jeges vízébe merítette kérges testét; csak azután indult a kuriához. Már sötét este volt, midőn az ablakot megzörgette Szabó Áron.

— Hej! Anyjuk . . . Ne féljete! Én jöttem meg . . . Hamar, hozták ki a nagy fejszét.

A házi nép meglepődve hozta a nagy fejszét. És a keserű székely addig karjukba sem borult, a szobába sem lépett be, amíg baltájával földre nem döntötte udvarának hajdani kedves, híres bűszkeségét, az aranyprosz gyümölcsöt termő császárkörtefát . . . És mintha csak ítéletet teljesített volna, ítéletet hirdetett volna, midőn földre zuhant a fa, keserű zordsággal és megbocsajást nem ösmerő szilajsággal így szólt:

— Kivágtam ezt a császárkörtefát! Mert úgy jótartottak a tömlőczben a császár kenyérével, örökre a szájamat keseríti az ize és attól tartok, hogy méreggá változnék a fogam alatt még a császárkörte is . . .

A havas földön kísérteties nagy holttestként sötétlett a kidöntött császárkörtefa.

— Ifjabb Móricz Pál.

ismételten puhatolta az ellenzéki vezeték nézetét és azt hitte, hogy valamennyien óhajtják a revíziót. Az ellenzék most taktikai okokból tagadja meg közreműködését. Ő nem bánja e dolgot és elfogja halasztani az ügyet arra az időre, mikor az egész Ház be fogja látni a revízió szükségességét. Ezek persze ellenőrizhetlen hírek, de sok bennük a valószínűség és így könnyen megeshetik, hogy Tisza csakugyan visszavonja indítványát.

Országgyűlés.

(1904. október 14.)

Az első, a ki a képviselőházba ma betért, Apponyi Albert gróf volt. A könyvtárban járt mindenekelőtt, majd egy halom könyvvel visszatérve, a tanácskozó teremben, helyén telepedett meg. Közben egy sereg vendég járta a Házat. Azok a francia katonatisztek, Péter szerb király egykori iskolatársai voltak ezek, a kik Belgrádba igyekeznek és akik egy napot Budapesten töltenek, hogy a főváros nevezetességeit megismerjék. A francziák, akiket Farkas János főterembiztos kalauzolt, az elragadtatás hangján nyilatkoztak parlamentünk épületének nagyszerű, fényes voltáról.

A folyosó egyre élénkül. Nagy ülés készül ma. Az ellenzéki pártok vonulnak ma fel az olasz provizoriumról szóló javaslat ellen. Apponyi Albert gróf is beszél és úgy mondják, hogy Tisza István kormányelnök nyomban válaszol neki.

A terem is népesül. Az elsők között, akik Apponyi Albert gróftól Amerikából való visszatérése alkalmából üdvözölték, Feilitzsch Artur báró, a képviselőház alelnöke volt; majd Podmaniczky Frigyes báró, Tisza István gróf, Kossuth Ferencz és Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter következtek.

Tizenegyedfél óra volt, amikor Feilitzsch Artur báró alelnök az ülést megnyitotta.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter egy sereg jelentést terjeszt be a legutóbb engedélyezett vicinális vasutakról.

Bodoki Zoltán előadó beterjeszti a vizügyi bizottság jelentését a Rába-szabályozásról.

A napirend következett: *Az olasz provizoriumról szóló törvényjavaslat tárgyalása.*

Rosenberg Gyula előadó elfogadásra ajánlotta a törvényjavaslatot.

Polónyi Géza: Ki hatalmazta fel magukat a szerződés megkötésére.

Endrey Gyula: A császár!

A szép Rozenberg Gyula.

Rosenberg Gyula gazdasági érdekből okolta meg a szerződés megkötését és mint nagy vivmányt állította oda, hogy az olasz bor vámjának kedvezménye ez év végével megszűnik.

Közben közben derűtség támad, mert az előadó nyelve ismételten is megbotlott és a képviselőházat bizottságnak nevezte.

Polónyi Gyula: Pedig igaza van, mert bizony ez itt bizottság.

Rosenberg Gyula: Én ma már csupa korrekturának vagyok kitéve, tisztelt bizottság! (Viharos derűtség.)

Rosenberg Gyula folytatta, hogy érdemleg az 1899. évi XXX. törvényzikk garanciaiból nem adunk fel semmit, mert a

törekvés a hosszú lejáratu szerződések terminusának egyezésére megvan és az erről való rendelkezések épségükben állanak fent. A mikor a javaslatot elfogadásra ajánlja, egyntal kéri a Házát, adja meg a fölmentvényt a kormánynak, hogy a szerződési tárgyalásokat megkezde. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Az első ellenzéki szónok.

Krasznay Ferencz következett. A Kossuth-párt megbízásából ellene beszél a javaslatnak. Az 1899. évi XXV. törvénycikk szempontjából bírálja a javaslatot. A kormánynak előbb meg kellett volna csinálnia az autonóm vámtarifát, azt törvényhozásilag letárgyalatni és aztán azon az alapon megindítani az alkudozást, illetve megkötni a szerződést. Ezt azonban a kormány nem cselekedte meg és szándékosan ismételte ugy a dolgot, mintha kénytelen volna megszegni a törvényt. Megtámadta Széll Kálmánt is, hogy nincs itt most, mikor alkotmányunk az elaludásáról van szó.

A szerződés bírálatába ment bele aztán. A borvámkedvezmény negatív eredmény és nem vívmány. A borvámkedvezmény a régi szerződés megszűnésével hatályát veszítette, most csak az történt, hogy nem vették bele, a mi természetes is. Határozati javaslatot nyújt be, a mely a kormány súlyos megrovását czélozza, azért, mert a törvényes rendelkezések ellenére szerződést kötött. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

A szünet után tarthatta meg csak beszédét Bernáth Béla.

Okolicsányi László az Ugron-párt megbízásából szólalt fel és csatlakozott Krasznay határozati javaslatához. Az ülést kibeszélte negyed háromig.

Vármegyénk és vidéke.

Jegyzőjelöltek javítóvizsgája. A debreczeni közigazgatási tanfolyam javító vizsgálatai pénteken folytak le dr. **Bartha Béla** elnöklete alatt. A javító vizsgákra 7 hallgató jelentkezett, akik körül kettőt vetettek vissza 3 három hónapra.

A Rákóczi-szüret ünnepély elhalasztása. A tokaji Rákóczi-szüret végrehajtó bizottságának delegált tagjai szeptember hó 28-án Budapesten, 29-én pedig Sátoraljaujhelyben jártak, hogy a földművelési minisztérium és a megye anyagi és erkölcsi támogatását kikérjék. Már Budapesten felmerült az eszme, hogy az ünnepélyt szélesebb keretben, országos részvétellel kellene megtartani s miután az idő erre rövid, az ünnepélyt jövő évre kell halasztani. A gróf Hadik Béla főispán elnöklete alatt tartott értekezleten, melyen az idegenforgalmi vállalat képviselője is résztvett, a Budapesten megpendített eszme határozott alakját öltötte. Az értekezlet ugyanis elhatározta, hogy az ünnepélyt három részre osztja, az első napon szüret Tokajban, a másodikon borkiállítás és vásár Sátoraljaujhelyben, a harmadikon Rákóczi hamvainak megkoszorúzása Kassán. Természetes, hogy ilyen nagy keretben az ünnepély az idő rövidsége miatt az öszön meg nem valósítható. Főispán, alispán és az idegenforgalmi vállalat képviselőjének egyhangú és ünnepélyes ígéretét bírják, hogy az ünnepély, s főleg a tokaji szüret sikerének érdekében min-

dent meg fognak mozgatni, s hogy az akciózt már kora tavasszal elkezdik. Bármennyire sajnáljuk, hogy a szép terv meg nem valósult, belelehet nyugodni a halasztásba, azon reményben, hogy az ünnepély fénye és sikere jövőre annál nagyobb lesz.

Drága nyírivinkó és olcsó hegyaljai. A szüretelés küszöbén állunk. Azon a stadionon, hogy e mostoha év utolsó produktumát pinczéinkbe hordjuk. Ettől várta még, mert csak várta már, a Hegyalja sokat szenvedett lakossága adójának és egyéb pénzügyi dolgainak rendezését. És ime az utolsó órákban megjelennek a sáskák, a borkereskedők és leverik a Hegyalja nedűjét a nyíri és hajdúi mustok értékére. Szomorú jelenség! De úgy van. Megveszik a Szabolcsi és Hajdumegyei mustot 18 forintért. És szegény népünket kényszerítik, hogy hasonló, sőt még alacsonyabb áron adják el a töke urainak a nektárt.

Mi az ujság?

Mikes Kelemen hamvainak hazaszállítását határozta el Háromszék törvényhatósága a Rákóczi Ferencz hamvainak hazahozatala alkalmából. Most az alispán gyűjtőíveket bocsátott ki a költségek fedezésére. **Mikes Ármán gróf** az adakozást 2000 koronával kezdte meg.

Menyasszony, mint betörő. Egész különös módszert eszelt ki egy berlini leány, hogy hozományát megszerezze. Betört egy bankháza és 22.00 márka értékű értékpapírt és 1500 márka készpénzt emelt el, hogy a másnap megtartandó esküvőjéhez a szükséges hozományt megszerezze. A menyasszonyt egyelőre a rendőrség vette gondjaiba, a kinek most alkalma van újabb hozomány szerzésén törni a fejét.

Pénzhamisító színész. Késmárkról táviratilag jelentik nekünk: A késmárki rendőrség elfogta Szivák Sándor nagylaki illetőségű volt színészt, aki ezüstforintosokat aluminiumból egész hüen utánzott. A hamisítót a járásbíróság a löseai ügyészséghez kísértette, ahonnan a budapesti ügyészséghez szállították.

A bécsi rablógyilkosság. E hó tizenegyedikén a VI. Magdalenenstrasse 78. számú házban Sikora János hetvenegy éves háztulajdonost Klein János Henrik zománczó lakásán halva találták. A holttest egy vörös színű zsákba volt gyömöszölve, a zsák szája zsebkendővel volt bekötve. A térdek a felső czombról le voltak vágva s a halált fulladás okozta. A rablógyilkossággal Klein János Henrik 31 éves hannaui születésű zománczó és a felesége Klein János Henrikné, született Braun Francziska vannak gyanúsítva. Klein János Henrik 176 centiméter magas, haja sűrű fekete, fölfele fésült, hullámos, bajusza sűrű fekete, ugynevezett gavallér-pofaszakált hord, homloka magas, beszél németül bécsi dialektusban is. Kleinné Hirschauban született, 33 éves, 151 centiméter magas, erőteljes, haja gesztenyebarna, nagyot hall, beszél németül, magyarul és kissé francziául. A rablógyilkos asszony különböző hamis neveket használt, mint Király Erzsébet, Peroutka Karolin, Kiss Fanny, Széplaky Ilona, Szécsi Ilona, Fasching Aurélie, Arnold Anna, Schwarz Anna s többnyire házassági ajánlatokkal csalogatta magához a férfiakat. Megállapították, hogy a házaspár e hó 6-án szökött meg. A valószínűleg 3-án elkövetett bűntény alkalmával 7 drb. első kibocsátású földhitelintézeti sorsjegyet, 2 drb. 1864 es sors-

jegyet, 2 török sorsjegyet, 7 jósziv, 25 Tisza, 3 Rudolf, 5 osztrák vörös-kereszt és magyar vörös-kereszt sorsjegyet, azonkívül sok arany- és ezüstneműt raboltak el. A rendőrség az összes bankokkal, pénzintézetekkel és zálogházakkal közölte az értékpapírok számait és az ékszerek leírását.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 17. Bérlet 13 ik szám (A)
Debreczen, szombaton, 1904. október 15-én:
negyedszer:

Bizáncz.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Herczeg Ferencz.

Holnap, vasárnap, október hó 16-án, két előadás. — Délután 8 órakor, bérletszünetben, félhelyárakkal:

Sabin nők elrablása.

Bohózat 3 folvonásban. Irták: Schöntán Pál és Ferencz. Fordította: Benedek Gyula.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor, bérletszünetben — Először:

Kis császár.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irta: Stoll Károly.

Az eleven ördög. Konti József örök ifjusági operettje mindig megtalálja az utat a szívéhez. Jól tette az igazgatóság, hogy felelevenítette; ha már operetteket is kell adnia, adjon a becsületesebb fajtájukból. Sugár Aranka szép csengésű hangjával, Rózsa Lili rakonczatlan izgékonyágával, Faragó és Krémer finom komikumával emelte ma is sikerre a darabot. Csak a kar tagjai lézengenek, mint drótonjáró fabábok. Erősebb rendezői kezekre volna szükségök.

O. G.

Csaplárosné a színpadon. K. Tarnay Leona bucsut mondott a múlt évben Tháliának és elment Miskolcra a Bob csárdába — csaplárosnének. De bizony annak a tarka színpadi világnak aranyos lánczocskái nagyon erősek, nem szakadnak el, mint a czérenaszál, hanem huznak, visszahuznak megint a Muzsa templomába. Tarnay Leona is így járt. Talentuma nem hagyta pihenni s mind erősebben követelte a már idestova egy évig kimaradt babért. S a jeles művésznő a csalóka parancsnak nem tudott ellentálni. Megszünt csaplárosné lenni és elment Pécsre a Nádasy szintársulatához — primadonnának. Verő „Meyceskék” cz. darabjában esdi ki először Thália bocsánatát, amiért egy évig — vakációzott . . .

Színházi hírek. Vasárnap két előadás lesz színházunkban, délután színre kerül Schöntán Ferencz 3 felvonásos bohózata a „Sabin nők elrablása” félhelyárakkal. Este esz a premierje Stoll Károly 3 felvonásos operettjének, a „Kis császár” nak, melynek szövegét Pásztor Árpád írta. — Legközelebb színre kerül Bokor József 3 felvonásos népszínműve, „Az édes”, melyet még színpadunkon eddig nem adtak elő. Bokor József 3 felvonásos operettjét, „A kis alamuszi”-t szintén új bemutatással szándékozik színre hozni az igazgatóság.

Egyházak és iskolák.

Lehet-e a tanító zsinati tag? A zsinati képviselőket igazoló bizottság nevezetes kérdésben dönt. Arról van szó, hogy a hajduvidéki református tanítószövetség egyik kiváló tagját, Simon Károly hajduhadházi rektor-tanítót is beválasztották, mint zsinati póttag képviselőt. Az egyházi törvény egyik csücskébe kapaszkodva, most afelett tanakodott a zsinati képviselőket igazoló bizottság, hogy (képesítésénél fogva!) lehet-e tanító zsinati tag? A döntésről értesíteni fogjuk olvasóinkat; mindenestre feltűnő, hogy a közbizalomra érdemesített tanítónak, aki kiválóságáról elősmert, a holt betűk miatt ily vesszőfutáson kell keresztülmennie.

A hajdumegyei tanítók Gönczy egyesületének debreczeni járásköre f. évi október hó 22-én szombaton d. u. 8 órakor a debreczeni városháza tanácstermében gyűlést tart, melyen dr. Barcsa János tanár a népiskolai fogalmazás tanítás lélektani szempontjairól, Horkai Lajos debreczeni ev. ref. tanító pedig a fogalmazás tanításról, s annak tananyagáról fog felolvasni. Debreczen, 1904. október hó 12. Lippe József járásköri jegyző.

Társas-élet.

— Tisza István sonkája. — A 48-as Sinka és a geszti sonka.

A Kálmán napját sokfelé megülték a városban. Debreczeni kiválóságaink között sokan értenek a Kálmán névről. Csak a Szabó Kálmán kamarai elnök, Géressy Kálmán, dr. Körössy Kálmán, lovag Kerpely Kálmán, orvos és ügyvéd Nagy Kálmán, tanácsos Szabó Kálmán, az iparügyi vezér Tóth Kálmán és a poétás-pap Könyves Tóth Kálmán, no meg a bíró Bernáth Kálmán nevét említjük fel.

E sok *Kálmán* között is leginkább emlegetik a Géressy Kálmán tankerületi főigazgató névnapjait. A szőlőskertben ülték el és a gazdagon terített asztalnak egyik ékesége és nevezetessége egy óriás — *sonka volt*. Mert nem Debreczenben kerekítették és füstölték fel ezt a sonkát, hanem Geszten. A figyelmes Tisza István miniszterelnök kedveskedett ezzel a sonkával volt nevelőjének, Géressy Kálmánnak a névnapja alkalmából.

Ingerkedtek a 48-as Sinka Sándorral, midőn jóévtágygyal falatozta a Tisza István ajándék-sonkáját:

— Sándor! Ugy tudd meg, hogy ez ám Tisza-féle sonka.

— Mindegy a! és a 48-as professor ur jóízű falatokat kanyarított a geszti sonkából, amelynek azonban bizonyosan nem bécsi pácz-czal adták meg az ízét, mint az István gróf politikájának.

UJDONSÁGOK.

Az építési munka megkezdése.

Részben megszűnt a bérhároz is, a munkazárlet is.

Az építő és kőművesmesterek munkazárleta, a mely ugy az építő közönséget, mint az építő iparosokat és munkásokat már hetek óta sújtja, részben véget ért.

Az építő és kőműves mesterek végrehajtó bizottsága ugyanis ülést tartván, több munkaadónak azon bejelentését tárgyalta, hogy munkásaik egyrésze hivatkozva arra, hogy ők csak egyes munkástársaik erőszakos mozgalmára folytán lettek a munkazárletal sújtva, ismételtén kérték munkaadóikat a munka megkezdésére, illetve a munkazárlet feloldására. A végrehajtó bizottság erre azon határozatot hozta, hogy méltányolva a kérelmet, de fentartva azon határozatát is, hogy a munkazárletet csak a munka zavartalan folytatásának biztosítása mellett fogja feloldani: a munka megkezdését azon munkásoknak, kik a végrehajtó bizottság által 1904. október 14-én kibocsátott s az iparhatóság által is jóváhagyott „munkarendet” aláírják, magokat annak betartására kötelezik — megengedi.

Ennek következtében a jelentkezett és a munkarendet elfogadó és aláírt munkások pénteken már hét épületen bár csekélyebb számmal munkába állottak. A munkarendet az alábbiakban állította össze az építő és kőműves mesterek végrehajtó-bizottsága:

1. Az építkezésnél alkalmazott kőműves segédek egyelőre munkakönyvük átadása és a mesternél való jelentkezés után állhatnak munkába. Munkaközvetítő intézetünk felállítása után a segédek felvétele ezen intézet útján történik.

2. A munkaidő reggel 6 órakor kezdődik és az étkezési szünetek betartásával (u. m. reggelire 1/2 óra, ebédre 1 1/2 óra) este 6 óráig tart, azonban szeptember 15-31 márczius 15-ig a körülményekhez és időjáráshoz képest a munkaadó által esetről-esetre megváltoztatható. Husvét és pünkösd szombatján a munka 4 órakor végződik, mely 2 óra azonban a fizetendő munkaidőből nem vonható le.

3. A munkabér hetenként egyszer szombaton fizetetteti és pedig a tényleg munkában töltött órák száma szerint. A munkabér szabad egyezkedés tárgyát képezi, biztosítják azonban a munkaadók a segédeknek a 32 fillér legkisebb munkabért. Kivételesen kezdő vagy elaggott segédek az ipartestülettől nyert igazolvány alapján kisebb bérrel is felfogadhatók.

4. A kőműves segédek felvétele rendszerint vasárnap délelőtt, a munkából kilépés illetve elbocsátás pedig szombaton a fizetésnél előzetes felmondás nélkül történik, hacsak más külön megállapodás nincsen. A mesternek nincs joga hétközben a segédet elbocsátani, viszont a segédnek sincs joga hétközben a munkát abba hagyni, kivéve az 1884. évi törvényzikk 94. és 95. §-aiban felsorolt eseteket.

5. Minden munkás köteles a rábízott munkát a munkaadó vagy annak megbízottja utasításainak megfelelően, a tőle telhető szorgalommal pontosan és lelkiismeretesen teljesíteni, a munka megkezdése előtt legalább 10 percczel a névsorolvasásnál megjelenni.

Tartozik a segéd úgy a munkaadó, mint annak megbízottjával szemben tisztelteljes magaviseletet tanúsítani, káromkodástól és iszákosságtól tartózkodni. Viszont

a munkaadó és megbízottja is köteles a segédek tisztességes bánásmódban részesíteni.

6. Köteles a munkaadó a munkások testi épségét szemelőtt tartani, megfelelő biztos állványokat készíttetni, tiszta ivóvízről és ivóvízről, nagyobb építkezéseknél lehetőség szerint fedett menhelyről és árnyékszékéről gondoskodni. Viszont a segédek is kötelesek a testi épség és egészség biztosítása céljából tett intézkedéseket és megfigyeléseket pontosan betartani.

7. Az építkezéseknél a rendelkezési joggal kizárólag a munkaadó vagy megbízottja birnak, semmi olyan intézkedést, mely ezen a természetes és törvényadta jogokat csorbítaná, el nem ismernek. A munkások panaszokkal első sorban pallérjukhoz, másodsorban munkaadójukhoz — és ha jogosult panaszuk itt sem nyerne orvoslást — az ipartestület békéltetőbizottságához tartoznak fordulni.

Rákosi Viktor és a kéményseprő.

Molnár apáték Hajdudorogon.

Rákosi Viktor, a hajdunánásiak szeretett képviselője tegnap reggel, a hogy kilépett az utcára, egy szurtos kéményseprővel találkozott. Megállt a kéményseprővel szemközt, kivette tárczáját és szó nélkül elővett egy koronát és átadta a fekete embernek. Az meglepetve nézett rá, aztán lekapta válláról a létráját és szolgálatkészen mondta:

— Melyik kéményt tisztítsam ki, nagyságos uram?

— Hagyja el barátom, tiszta az én kéményem és a lelkiismeretem, hanem az mindig szerencse, ha legelőször kéményseprővel találkozom. Valami jó hirt fogok hallani.

Alig lépett be a képviselőházba, hozzálépett Molnár János apát és újságolta neki, hogy vasárnap Hajdudorogon a néppárt népgyűlést tart.

Rákosi Viktor felkiáltott:

— Meg van a jó hír! Még csak ez hiányzott, hogy a kerületem jobban megszeressen. Menjetez tisztelt barátaim, csak menjetez. Szerencsés utat kívánok nektek és szerencsés — visszatérést is.

A gyáros-szövetség debreczeni fiókja.

— Gyűlést tartanak. —

A magyar gyáriparosok országos szövetségének debreczeni fiókja f. é. október hó 20-án a keresk. és iparkamara tanácstermében délután 3 órakor gyűlést tart. A gyűlés tárgysorozata:

1. Elnökjelentései a fiók működéséről a) fióktagok felvétele b) megkeresések s véleményadások c) központhoz való felterjesztésekről d) a magyar szén pártolása tárgyában teljesített eljárásról e) utlevelek s utazói iparigazolványok ügyének állása f) az állati szörneműeket feldolgozó ipartelepkekre vonatkozó miniszteri rendelet és javaslat g) a fiókpénztár állása.

2. Fióktagok kiküldése a központhoz. (Alapszabály 49. §.)

2. Az orosz, román, szerb és bulgár

legszebben tisztit

Kézi munkákat

Hrabéczy Antal

Széchenyi-utca 42.

vámtarifajavaslatok s intézkedések, dunai közvetlen forgalom létesítésére.

4. A hatósági verseny szabályozása tárgyában a keresk. és iparkamarához intézendő átirat.

5. Debreczen város közgyűlésének határozata a magyar iparnak a hatóságok által valóban tett javaslatunkra s ezzel kapcsolatos keresk. és iparkamarához intézendő átirat. A szövetségnek e tárgyban a fiókhöz intézett levele.

6. A központ közleményei a) a tarifa s illetékügyi osztály felállítása b) a horvát gyáriparosok szövetsége megalakítása c) a magyar gyáriparosok „Szövetkezete”-ről.

7. A mértékhitelítő hivatalok államosítása.

8. Kivánalmak és felterjesztés a közutak és vámokról készült törvényjavaslat tárgyában.

9. A törvényhatósági ipartanács működése tárgyában Debreczen városához, a keresk. és iparkamarához és az országos magyar kereskedelmi egyesüléshez intézendő átirat.

10. A sztrájkügy törvényhozási szabályozásra vonatkozó észrevételek s felterjesztés.

11. Évi jelentés felterjesztése a központhoz.

12. Esetleges indítványok.

Debreczen, 1904. okt. hó 14-én.

Szántó Győző,
elnök.

— **Debreczeni gazdasági tanár távozása.** A debreczeni felsőbb gazdasági tanintézetnek egy jeles, rokonszenves tanára távozik el. A földmi velésügyi miniszter Ferenczy Ferenc debreczeni gazdasági tanintézeti rendestanárt a Keszthelyen megüresedett állattenyésztési tanszékre helyezte át.

— **Az angol lordné ékszerei.** A nyár után történt, hogy Bécsből a Budapestre ránduló, előkelő angolok egyikének feleségétől nagyértékű ékszereket loptak el. A körözés eddig nem vezetett eredményre. Most a debreczeni rendőrséghez Leibicz városából értesítés érkezett, hogy ott a pénzhamisítással vádolt Bódi Gyula cigánynál tartott házkutatás alkalmával gyémántos női arany karperecet és nyakláncot és türkisköves mellűt találtak, amelynek eredetét a cigány nem tudta adni. A két körözvény összehasonlítása után kitűnt, hogy az ékszerek az angol lordné tulajdonai.

— **Esküvő.** Járossy Lajos ny. honvédszázados, helyettes anyakönyvvezető és neje Kaszap Irma bájos leányát, Margit kisasszonyt f. hó 31-én vezeti oltárhoz sóskuti Tárnok Dezső. Házasságkötés az állami anyakönyvi hivatalban délután fél 4 órakor, esküvő a római kath. templomban délután 4 órakor.

— **Tiszti állások betöltése.** Az október 18-dikán tartandó közgyűlés be fogja tölteni az üresedésben levő állásokat. Komáromy Antal jelenlegi gyámpénztáros volt állása, az ellenőri üres, Wagner György szállásbiztos nyugdíjaztatása folytán megejtik a szállásbiztos választást is. Ugyancsak az árvaszéknél a nyugdíjazott Gönczy Endre irodatiszt állása is betöltésre vár, valamint két irtóki állás is. Pályázó van bőven minden állásra.

— **Meghaltak.** Piskolti Róza ev. ref. 5 napos, Weisz Olga izr. 3 hónapos csecsemők, Bernandi Amália ev. ref. 18 éves hajadon, Pádár Antalné Zsebe Róza róm. kath. 78 éves napszamos.

— **Az osztálysorsjáték.** pénteki húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10 000 koronát nyert: 5734.

5000 koronát nyertek: 54068 77767 92425 99123 105375.

2000 koronát nyertek: 3742 4934 5221 6122 6400 6195 23597 29742 37963 46811 50724 52274 55598 57900 59400 65435 65755 71561 78965 81307 82162 90018 98065 98568 98772 101591 104084 106998 108852.

1000 koronát nyertek: 18 4748 6104 6783 9515 13554 15942 19071 21477 25182 31314 34666 42398 45574 46887 47458 47528 49663 51766 59766 60645 67080 73875 78391 81360 81710 88301 94114 94824 97244 101098 102105.

500 koronát nyertek: 265 526 1547 2002 7193 8379 8476 9166 11041 12044 14672 14913 16465 18685 20601 22449 22650 24744 26349 26708 32330 33364 33714 35280 36112 37473 38746 38962 42097 44327 46158 46798 47483 49424 50325 51243 84127 55309 61483 63709 70752 67894 68357 68596 70751 72159 82240 72565 73119 73438 74126 77790 78901 81268 85105 85466 87455 95670 95688 96104 96826 97486 98871 100153 101540 102725 107461.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

— **Családi viszálykodás** miatt Csonka Kálmán ideiglenesen nyugalmazott állami végrehajtonak, rendőrségi panasz nyomán, a mi lapunkba is belekerült a neve. Az áldatlan panaszlásban úgy volt feltüntetve Csonka Kálmán, hogy megőrült és ilyen állapotban üldözte a feleségét. Meggyőződünk arról, hogy ez a hír helyreigazításra szorul. Személyesen beszéltünk Csonka Kálmánnal, ki dr. Dohnát József nyiregyházi törvényszéki, vármegyei tb. főorvosnak és dr. Sár-vary tiszti főorvosnak szeptemberről, illetőleg f. hó 3-dikáról kiállított orvosi bizonyítványaival is igazolta, hogy szellemileg és testileg teljesen ép, egészséges és hivatalának további ellátására teljesen szolgálatképes és így valótlannul keverték örült hírébe. Szives készséggel közöltük ezt a helyreigazítást.

— **Hamis forintos.** A rendőrségen jelentkezett özvegy Paulik Józsefné, hogy átadja azt a hamis ezüst forintost, amelyet az egyik Kossuth-utcai üzletben kapott a múlt héten. A forintos pompás ón-, ólom és cinkkeverékből készült hamisítvány. Még a pengése is hasonlít az igaziéhoz. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Vészes marhák a nagyvásáron.** Az állatorvosi hivatal jelentést tett arról, hogy a nagyvásárra 17 vészes marhát hajtottak fel, melyek közül 2 Simon Mihály, 15 pedig Rózsa Sándor tiszacsegei lakosoké, kik ellen megtették a feljelentést, a vészes állatokat pedig zár alá helyezték.

— **Debreczeni birtokváltások.** Polgári Bálintné Geréb Juliánna veszi a debreczeni 7087 sztkvben foglalt Tizenháromváros utca 23. sz. háznak a férjét il lető 1/2 részt 2962 kor. — Nagy Sándor és neje Gombos Zsuzsanna veszik a debreczeni 3378 és 6434 sztkvben foglalt 5 hold 1450

négyszögöl ondódi földet Kapros Józseftől 4000 kor. — Kovács Lajos és neje Szabó Róza veszik a debreczeni 6607 sztkvben foglalt 1 hold 1220 négyszögöl homokkerti szőlőt Szabó Gábor és Kállai Sárát illető 1/2 részt 1500 kor. — Nádházy Béni és neje Baranyi Vilma veszik a pusztai kishegyesi 21 és 56 sztkvben foglalt 151 hold 1500 négyszögöl tanyaföldet Jeney Miklóstól 126000 koronáért.

— **Az eczetgyár tolvaja.** Régebb idő óta tapasztalta a Széchényi-utcai eczetgyár tulajdonosa, Horthy József, hogy lopják, de a tolvaj nyomára nem tudott bukkanni. Hosszabb kutatás után az egyik alkalmazottja ellen annyi gyanuok merült fel, hogy ellene megtette a feljelentést. A gyanúsított tagadja és a lopást az egyik munkásra akarja háritani, aki terhelő vallomást tett eliene. A rejtélyes ügy szálat a rendőrség hogozza.

— **Telivér ményvásárlás.** Debreczen város híres ménesének felfrissítése céljából Király Gyula gazdasági tanácsnok, Hutflész Kázmér, a lótenyésztési bizottság elnöke és Udvarhelyi Géza városgazda a fővárosba utaztak, hogy a telivér ményvásárláson résztvegyenek.

— **Varázs-gyökerek.** A városban való csavargásért került a büntető osztály-hoz a Kolompár család Mihály, Mária, József, János és Erzsébet nevű tagja. Mikor megmotozták őket, nagy csapat kártyán kívül mindentéle száritott gyökeret is találtak náluk, a melyekkel varázsolnak ostoba és hi székeny embereknek. Egyelőre a hüvösre varázsolták őket.

— **Kéreggett, mert éhezett.** Tiszteges szürszabó segéd Morvai Sándor, de nincs munkája, a családjának nem tud kenyeret adni, a kis leányának pedig könyvet nem tud venni. A szegény ember kéreggett az utcán, amiért bekisérték a rendőrségre, ahol 24 órai elzárásra ítélték. Bizony-bizony kegyetlen ítélet ez, ha törvényes is.

— **Hová menjünk színház után?** Márkus Jenő Dréher sörcsarokába, hol frissen csapolt koronasör egész nap, színház után is. Karcos bor, édes must, színház előtti és utáni kis vacsora ujdonságok. Hetenként ötször zeneestély, Rácz Károly és Kiss Béla zenekara által felváltva.

x **Mindenféle alkalmas ajándék-tárgyak,** gyermekjátékok, háztartási cikkek és műiparú különlegességeknek igen olcsó beszerzésére őszintén ajánljuk **Mentze Henrik** ujdonságok áruházát, Piacz- és Szent-Anna u. sarkán. Olcsó sabott árak!

x **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál lévő kirakatban látható.

x **Villanylámpákhoz új töltések érkeztek Mentze áruházába.**

Életunt „kasszirno”.

Csalódott a szerelemben.

Egy jó családból származó fiatal 18 éves leány akart tegnap megválni az élettől. Hungária-kávéház egyik pénztárosnője: Nagy Jolán tegnap este fél 7 órakor sósavat ivott az aradi Neuman-palotában levő lakásán.

Dr. Rothschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

„Arany egyszarvu” gyógyszer-tár,

Kossuth-utca 8. szám. (A színház mellett.)

Minden bel- és külföldi gyógyszer különlegességek, illatszerek, szappanok, cosmetikai cikkek főraktára Debreczenben és Hajdumegyében.

Nagy Jolánt már hónapok óta szerelmi bánat gyötri. Ezelőtt mintegy nyolcz hónappal került Aradra Beszterczéről, ahol apja állami tanító. Öt hónapja van alkalmazásban a Hungária-kávéházban, ahol egész sereg udvarló vette körül. Ezek egyikébe a fiatal leány beleszeretett. Megtudta azonban, hogy a fiatal ember nőszülni szándékozik s emiatt többször szemrehányást tett neki. Udvarlója, részint hogy a kifakadásoktól meneküljön, részint pedig, mert tényleg nőszülni készült, szakított a leánnyal, aki ettől fogva özönével írta a lángoló sorokat a fiatal embernek, de hiába.

Tegnap aztán megtudta, hogy hűtlen kedvese már kinyomatta az eljegyzési kártyáját is. Előbb telefonon, majd levél útján kért tőle még egy utolsó találkozót, de az ifju hajthatatlan maradt. Ekkor a leány felöltözött gyászruhába s úgy kocsizott az Andrassy-téren végig. Este fél hét órakor hazament s a szobájában sósavat ivott.

Borzasztó kinok között fetrengett az ágyon, míg fájdalmas kiáltását a háxbeliek meghallották. Hangosan hívta a gazdáját, Skergula István kávést, aki fel is sietett hozzá az emeletre. A szerencsétlen leány szüntelenül azt kiáltotta:

— *Megakarok halni! Elhagyott! Szerencsétlen vagyok.*

Az életunt leányhoz a házban lakó Horváth Kornél dr. orvos érkezett meg elsőnek, aki a közeli Hajós Árpád féle gyógyszer-tárból nyomban ellenmérget hozatott s megittatta a súlyos belső sérüléseket szenvedett leánnyal.

A rendőrség részéről Brück Gyula dr. kerületi orvos kíséretében Szecepkovszky Teofil rendőrtiszt jelent meg s lefoglalta a leány által írott négy bucsulevelet. Az egyik a kedvesének, a másik egy mérnöknek, a harmadik és negyedik pedig a szüleinek és testvéreinek szolt. Az édesanyjától megkapó sorokban bucsuzott el a szerelmében csalódott leány. A kuszált írású levélben többek között ezeket írja:

Szeretett jó anyám és testvérem!

Bocsánatot kérek tőletek, hogy ilyen lépésre határoztam el magamat s megválok az élettől. Szeretek egy fiatal embert, aki hűtlenül elhagyott. Nem tudok tovább élni. Van egy fehér battiszl ruhám, azt adjátok oda a hűtlennek, hogy emlékezzék reám. Bocsászatok meg ti is szeretett testvéreim, isten veletek.

Jolán.

Az életunt leányt előreláthatólag felépül.

TÁVIRATOK.

Andrassy megint közvetít.

Budapest, október 14. Az ellenzék vezéreivel megint Andrassy Gyula gróf kezdte meg a közvetítést, még pedig azon az alapon, hogy Tisza az ügönzjuttalékra vonatkozó részt kihagyja. A közvetítésről az a hír, hogy **Kossuth** Ferencz határozott választ nem adott, ellenben **Bánffy**, **Apponyi**, **Rakovszky** és **Szederkényi** a leghatározottabban kijelentették, hogy semmiféle engedménnyel nem mennek a házszabályok szigorításába.

Szivenszúrt falurossza.

Nagy-Kikinda, október 14. Tegnap este **Mikalacsky Zsiva** nevű városi előfogatos a piacztér kellő közepén agyonszurta **Szobaticzki Sándor** nagy-kikindai szerb parasztembert. A meggyilkolt a város leghírhedtebb verekedője volt

és már déltájban összeverekedett **Mikalacskyval**. Mikor este megint összekerültek, **Szobaticzki** felpofozta **Mikalacskyt** és kést rántott, de ezt **Szobaticzkit** megelőzte és szivenszurta. A meggyilkoltnak felesége és négy gyermeke van.

Blaháné Egerben.

Egerből írják: **Balla Kálmán** szintársulata f. hó 13-án fejezi be Egerben augusztus 20-án megkezdett előadásait, hogy a némileg megcsappant érdeklődést felfrissítse, a három utolsó napra **Blaha Lujzát** hívta meg vendégszereplésre. **Blaha** először a **Piros bugyellárisban** lépett fel. A közönség érdeklődése óriási volt. A szinügyi bizottság nevében **dr. Rátvay Géza** jogtanár nyílt színen üdvözölte a művésznőt és bérkoszorút nyújtott át neki. Pénteken a **Tündérlak Magyarhonban** és ma a **Nániban** lép fel. A művésznő tiszteletére ma este a szinügyi bizottság disztrakomát rendez.

Az orosz-japán háborúról.

20.000 orosz halott.

London, október 14. Az oroszok centruma a 12-iki folytatódó csatában teljes vereséget szenvedett. Oku kivetette **Kuropatkin** a kuanpui hadállásából is, melyet az oroszok nyolcz órai harcban a legelkeseredettebben védelmezték. A halottak számát nem tudják, de orosz részről 20 ezerre teszik.

Tokió, Az orosz sereg balszárnyát **Sanjaupunál** katasztrófa érte. **Nodzu** tábornok bekerítette a 800 emberből álló elővédet, amely megadta magát. Részletek hiányzanak.

Megsemmisült orosz ezred.

London, okt. 14. A **Standard** haditudósítója a következőket táviratozza lapjának a **Kuanpunál** lefolyt ütközetről:

Az oroszok 12-én a jantai bányáktól folytonos csatározások közt vonultak vissza, mialatt **Oku** tábornok a centrummal előnyomult. Heves ágyuharc fejlődött ki, amely mind két részről estig tartott. Okn ekkor rohamot parancsolt, amelynek borzasztó hatása volt. A puszahői szorosban egy teljes orosz ezredet megsemmisítettek, amelyről azt hiszik, hogy a vinnai ezred volt. A veszteség mindkét részén rendkívül nagy, a háboruban ez volt eddig a levéresebb csatánnap. A japánok bámalatos halálmegevetéssel harcoltak. A **Standard** tudósítója azt hiszi, hogy a háboru sorsa eldőlt, még pedig a japánok javára.

Az oroszok döntő veresége.

Tokio, október 14. **Oyama** fővezér távirata szerint az oroszok döntő vereséget szenvedtek. A győzelem teljes. Az ütközethetben **Kuropatkin** három hadosztálylyal nem vett részt a közepén. A csata két teljes napon át tartott. A japánok hegyes és sziklás utvonalakról vonultak a sikságra. A veszteségek mindkét részén súlyosak.

Az orosz vereség beismerése.

Pétervár, október 14. (Hivatalos.) **Kuropatkin** a két napos csatáról a következő táviratot küldte a czárnak: **Jobb szárnyunk két ezrede nagy vereséget szenvedett és a tűzérség visszahagyásával kénytelen volt visszavonulni. A dandárparancsnok súlyosan megsebesült, 1 ezredes meghalt. Van novski ezredes később rohammal visz-**

azafoglalta az elvesztett hadállást, visszaverte az elvesztett ágyukat is 16 kivételével, amelyeket a japánok már elvittek. De 12-én a japánok éjjeli támadása folytán lehetetlen volt megtartani a különben is kedvezőtlen hadállást, amelyet a japánok rohammal ismét elfoglaltak, sőt az összes ágyukat újból és végleg elfoglaltak. A jobb szárnyunk nagy vereség után a Szake folyóhoz vonult vissza.

Saharov kertel.

Pétervár, október 14. (Hivatalos) **Saharov** tábornok a vezérkarhoz a következő táviratot intézte: A mandzsurszági első hadsereg balszárnya **Sislinpeci** községig vonult vissza, miután a sikon nem védelmezhetette magát. Az exponált helyet különben sem tarthatták volna meg csapataink. (A vereséget így adja be a czárnak az óvatos **Saharov**, aki a jelentésírást a burvert angol generálisoktól tanulta el.)

Oyama jelentése.

Tokió, október 14. **Oyama** fővezér a következőket táviratozza: **Jobb és balszárnyunk Fönciku és Sikiacse** körül teljesen visszaverte az oroszok támadását. Az oroszok egyik nagy csapatát a balszárnyunk teljesen körülárta és ágyukkal vette körül. A csapatnak irtózatoss vereségek után az összes ágyuk és készletek hátrahagyásával sikerült keresztül vágnia magát. — A balszárny **Lancesi** mellett 10 ágyut elvett az oroszoktól, akik menekülés közben kétszer is visszafordultak, miközben újra megverettek és 4 ágyut vesztek. Az oroszok szélső oszlopa a **Siliho** folyóig vonult vissza 5 ágyu és 5 löszerkocsi hátrahagyásával. Csapataink az egész vonalon üldözik a rendetlenül menekülő oroszokat.

Olvasóink rovata.

A Nagy Sándor utczáról.

Nagy Sándor József utca. Ez biz az, elég szép név egy utczának s megis embe-
relhetné magát ezért a szép névért, hogy kissé tisztábban öltözködjék ott a sarkon, a gözmalom közelében. A mennyi ócska bujkál, elnyűtt mindenféle tarka, vörösses színű ruházat-maradékot össze tudott hordani valaki, mind ide dobtá. Ugy látszik, hogy a szemétszállító kocsi soha sem küldik ide.

Törvénykezés.

Az Oláh Gábor cigányai. A minap **Oláh Gábor**, jelenleg a „**Bokréta**“ egyetlen Debreczenben időző kiváló tagja „**Szüret**“ című gyönyörű magyar lelkű versében megénekelte a **Zámbó** banda szüreti remekelését. Hát akkor ők hegedültek, pénteken azonban (nem hiába szerencsétlen nap) az ő nótájukat huzta el a debreczeni törvényszék. A mult év novemberében ugyanis a **Zámbó**-banda 8 cigány tagja előbb a **Bikában**, azután a **Dreher** sörcsarnokban kegyetlenül elverte a kilenczadikot. A dolog nem maradt a bandában, mert az elpáhol czi-

gány orvo
Zámbó-ba
pénteken
bírószág
Vilmos 2
pénzbünt
Horvát (J
Balázs, H
korona fő
ítélték.
menyien
ögvest O
czigányai.

Kin
elnöke M
alkalmaz
készteshe

Ny
tön. Ifju
év február
pott és az
megosztot
tát lopásé
ját beisme
tőre itél

Har

dászgattak
hajduhad
lasi határ
be akarta
több és u
gökhöz a
belé. Ezér
kal vádolt
Gergely k
ben felme
de az ügy

Fél

jos és Ti
a Méhesz
üzlete elő
ellopták é
vényszék,
Szabót sa
háza itél

Hár

házasagb
bálával. A
Hári ivott,
patos állaj
bála assz
Borbála, I
pestre s v
családi fés
szereci Bo
Borbálan
Hári Pál
revolvért.
napi fogh

Kir

Egy szak
tés vétsé
szegedi
fert Fere
királyi ü
szán be
és azt a
kijelenté
czut“, a
is kemér
ügyész a
rálýsérté
vallomás
ragóságé
az inkri
törvény
tet hozó

gány orvosi láttelet alapján panaszt emelt a Zámbo-banda hét tagja ellen, akik felett pénteken ült törvényt a debreczeni büntető bíróság. Miczura Gusztáv 6 heti, Zámbo Vilmos 2 heti fogházat és 10—10 korona pénzbüntetést kaptak, míg Zámbo Mihály, Horvát (Jókó) Lajos, Nagy István, Jónás Balázs, Horvát Károly és Jónás Gyula 10—10 korona fő és 5—5 korona mellékbüntetésre ítélték. Meg is nyugodtak benne valamennyien és a büntetést meg is kezdték rögvést Oláh Gábor barátunk megénekeit cigányai.

Kinevezés. A komáromi törvényszék elnöke Mester Gábor Debreczen városánál alkalmazott díjnokot a telekkönyvi betétszerkesztéshez irnokká nevezte ki.

Nyoloz tyukért 6—6 havi börtön. Ifju Barta Pál hajdubagosi magyar ez év február 9-én Vida Károlytól 8 tyukot lopott és az arán U. Papp Károly társával megosztotta. A debreczeni törvényszék Bartát lopásért, U. Szabót orgazdaságért a saját beismerésük alapján 6—6 hónapi börtönre ítélte. Felebbeztek.

Haroz a csószszel. A tilosban vadászgattak Gergely Imre és T. Kiss József hajduhadházi legények január 20-án a téglási határban, amikor a csósz rajtok ütött és be akarta kísérni őket. Gergelynek se kellett több és úgy odanyekentette a fagyott röghöz a csószt, hogy a csontja is ropogott belé. Ezért kerültek hatóság elleni erőszakkal vádoltan a debreczeni törvényszék elé. Gergely két napi fogházat kapott, Kisst ellenben felmentették. A legények megnyugodtak, de az ügyész felebbezett.

Félkézkalmárok. Szabó (Libór) Lajos és Tiba László csavargók január 29-én a Mészáros József szijgyártó hatvan-utcai üzlete előtt kiakasztott 40 darab ostorszijjat ellopták és a bérkocsisoknak eladták. A törvényszék, miután Tiba nem jelent meg, Szabót saját beismerése alapján 6 heti fogházra ítélte. Felebbezett.

Hári Pál szerelme. Hári Pál vadházasságban élt Debreczenben Kostyál Borbálával. Az asszony a faképnél hagyta, mert Hári ivott, mint a kefekötő s olyankor kaptos állapotban ugyancsak eldöngötte Borbála asszonyt. Ezért hagyta ott Kostyál Borbála, Hári azonban utána ment Budapestre s visszaakarta hozni Debreczenbe a családi fészekbe, mert — mint mondta — szereti Borbálát s nem tud nélküle élni. Borbála nem akart Debreczenbe jönni, erre Hári Pál hatszor rásütötte az asszonyra a revolvert. A budapesti esküdtbíróság tízhónapi fogházra ítélte a szerelmes embert.

Királysértéssel vádolt kőfaragó. Egy szabadkai kőfaragósegéd királysértés vétségével vádolva állott tegnap a szegedi büntető törvényszék előtt. Szeifert Ferenczet azzal vádolta meg a királyi ügyész, hogy a múlt év tavaszán beitalozott egy kis korcsmában és azt a merész, de nem ismeretlen kijelentést tette, hogy „a német hunczút“, azonkívül a németek „fejéről“ is kemény kifejezést használt. — Az ügyész a tárgyaláson föntartotta a királysértés vádját, de a tanúk olyan vallomást tettek, hogy a jámbor kőfaragósegéd teljesen el volt ázva, amikor az inkriminált kifejezést használta. A törvényszék ez alapon fölmentő ítéletet hozott.

Szerkesztő üzenetei.

Színészvér. Megtudakoljuk és kérdésére pár nap alatt válaszolunk.

Gy. B. Sz. Az első bakalevelet megkaptam. A válasz ha késik is, nem marad el. Kitartást és türelmet kívánunk. G—l hétfőn áll újból a vizitáló urak elé.

Nagy raktár

**Szőnyeg
Függöny
Butorszövet
Linoleum
Bőrvászon
Ágy- és Asztalterítő
Flanell takaró
Pokrócz
Paplan és Matrácokból
Donogán és Somossy**

Kunz József és Társa utódai cégénel
DEBRECZEN. Kistemplom-bazá.

Fényképezési cikkek.

Láda kofferek

uti készletek, pénz-, szivar- és levéltárczák,

férfi fehérneműek

(mérték után is készülnek.)

Solingeni kések, ollók, borotvák, haj-, köröm- és ruha kefék, fésűk, szappanok, tükrök nagy választékban, — jutányos áron kaphatók

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru raktárában

DEBRECZEN, városház épület.

Bőr áruk.

Férfi kalapok, nyaktöndök, gallér és kiegészítők.

Pontos és szolid kiszolgálás!

Uj kézműáru üzlet.

Szíves tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy **Simonffy-utca 2. sz.** (Városi bérház) Váray József fűszerüzlete mellett a mai kor színvonalán álló

KÉZMŰÁRU ÜZLETET

nyitottam. Mint szakember e téren igyekeztem új kézműáru üzletemet olyan kitűnő árukkal felszerelni, a mely a t. közönség igényeit teljes mértékben kielégíteni fogja, amellet olyan összeköttetéseket létesítettem, hogy áruimat **igen mérsékelt árban** szolgálhatom ki. Állandóan nagy raktárt tartok **vászon, damasz, kanavász, chifon, trico áruk, ágy- és asztalterítők stb. árukban**, azonkívül nálam van a „**Kristály**“ **vászon** egyedüli raktára.

Kérem a n. é. közönséget méltóztassék áruim kitűnősége és áruin olesósága felől meggyőződést szerezni.

Tisztelettel

GOLDSTEIN SAMU

Simonffy-utca 2. (városi bérház.)

Uj kézműáru üzlet.

ÉRTESETÉS!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, pékeket és kenyérsütő asszonyokat, hogy a **nagyvárad**

Adria gőzmalom

lisztjeinek **kizárólagos** eladását megszereztem és örleményeit a legolcsóbb napi árban árusítom. Mivel ezen liszt igen **szép és legjobb minőségű** és mert az ezideig a Debreczenbe szállított különféle malmok lisztjeit ugy **erejére, mint fehérségére** mindenkor **felülmúlja**, ennél fogva mindenkinek bátran ajánlhatom.

Becses pártfogásukat kérve tisztelettel

Friedmann Lipót

Hatvan-utca 35.

Tessék meggyőződést szerezni!

4%-os

törlesztéses kölcsönöket nyújtok buda-pesti és külföldi elsőrangú pénzüzetektől a földbirtok és ingatlan $\frac{3}{4}$ értékéig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre **gyorsan és diszcreten**.

Bank- és magánadósságok convertálása.

LANG SAMU

BUDAPEST, VI., Nagymező-u. 12.

PÉNZ

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.

— Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek. —

Osztálysorsjegyek: $\frac{1}{10}$ (K12) —, $\frac{1}{5}$ K 6.—, $\frac{1}{4}$ K 3.—, $\frac{1}{2}$ K 1.50

(Válaszbélyeg.)

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Borsy-fele pemetefü cukor, köhögésnél a legjobb czukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható Bud-i czukrászda, Jóna és Jóna drogueriájában.

A Mester- és Honvéd-utca 39. számú sarok. ház boltnak vagy pálinka mérésnek minden órában olesón kiadó.

Gyakorlott tanítónő bármily növendék tanítását elfogadja. Czim a kiadóhivatalban.

Részletfizetésre kapható mindennemű kézmű áru, férfi- és női confectió, u. m. vászon, kanavász, chifon, damaszok áru, ág- és asztalterítő, női ruha szövetek, posztó, czibelin, barchetek és flanellek, trico árúk és téli kendők olyan olcsó árban és oly nagy választékban mint sehol e városban. Kényelmes heti vagy havi részletekben fizethető. Legszolidabb kiszolgálás **Goldstein Samunál**, Simonffy-utca 2. (városi bérház.)

Az alkalmi Áruházban férfi-, női- és gyermek triko-árúk, férfi ingek, nyakkendők stb. mélyen leszállított árban árusítatnak. Alkalmi Áruház Bika szállodával szemben.

Két középiskolát végzett fiu nyomdász tanulónak felvétetik a kiadóhivatalban.

Jó írásu egyén irodai munkákra jutányos áron vállalkozik. Czime a kiadóban.

Ugyes detailista fűszeres segéd azonnali belépésre főlvetetik. Czim a kiadóhivatalban.

Az Arany János utca 20. számú házban az utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni lehet Fenyő Sándor urnál Piacz-utca 63. szám.

Irodai gyakornok azonnali belépésre felvétetik. Írásbeli ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők.

Biztos napi keresethez juthatnak mindazok, kik lapelárusítással foglalkozni akarnak. Jelentkezések a kiadóhivatalban.

Okleveles óvónő állást keres tisztességes urháznál, mint nevelőnő. A czime megtudható a kiadóhivatalban.

Olcsó kocsi eladás, Landauer és Breckpáket 1—2 lóra. Czimét megmondja a kiadóhivatal.

Nagy gyakorlattal bíró jogtudor, esetleg tételes szigorlatot letett ügyvédjelölt keresetik. Czim a kiadóban.

Fiúk, lányok, asszonyok fizetéssel lapelárusításhoz azonnal felvétetnek. Jelentkezhetni a kiadóhivatalban.

Másod könyvelő kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Eladó birtok. Biharmegye Árpád községben, tiszta magyar község, a nagyszalontai vasuti állomástól egy fél órai távolságra. Markovits Kálmán örökösének volt tulajdonát képező és a parcellázás folytán fennmaradt mintegy 800—1000 hold elsőrangú szántóföld 12 szobás kastélyval, mely egy 30 holdas parkban áll egy külön kert több mint 1000 drb nemes gyümölcsfával, kitűnő karban levő gazdasági épületekkel eladó.

Vidéki városba bőr kereskedés részére idősebb önállóan működni képes üzletvezető segéd kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az

Előnyomdámát

a legújabb divat szerinti mintákkal szereltem fel, ahol a legújabb minták, monogramok, czakkok, ingbetétek nagy választékban lesznek előrajzolva.

Kezdeti és kész kézi munkák

külön osztályában a legdivatosabb hímzések, filetnec munkák, festések, goblinek vannak kiállítva a legolcsóbb szabott árak mellett.

BENYÁTS EMIL

női kézimunka, rövidáru üzletében
DEBRECZEN, (Tisza palota.)

TEA

Kávé import

Brazíliai és keletindiai legfinomabb zamatu kávé igen olcsón kapható

KOHN HENRIK
fűszer-, festék- és ásványviz
nagykereskedésében
Gróf Degenfeld-tér.

Megérkeztek

az őszi és téli idényre
a legújabb

**Női divatkelmek,
Blouse selymek,**

remek kivitelű

mosó flanelek, velezek
SZABO LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsa-tér.

PENZ

Meiler Lajos és Társai

Bortermelők figyelmébe !!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferencz-utczán főnnálló gépműhelyemben új találmányu és szabadalmazott vasszerkezetű és felünyomásu

borsajtókat és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felümulja.

A borsajtó **fatányérral** van ellátva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a törköly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban, **de olcsó árakban** kapható.

Szives pártfogást kérek, tisztelettel

Preizler Mór

műlakatos és gépjavító műhelye.

„Animal“

állatok emésztését elősegítő táppor.

Kitűnő eredménnyel kipróbálva marháknál, lovaknál, sertéseknél és juhoknál.

E kiváló számos nagy foszfor tartalmu gyökérből, ásványi és szerves anyagokból összeállított táppor előnye.

az „Animal“ táppor az állatok emésztését hathatósan elősegíti

az „Animal“ táppor az állatok hizását fokozza

az „Animal“ táppor az állatok munkabírását fokozza

az „Animal“ táppor a tejképződést előmozdítja.

az „Animal“ táppor az állatok csontképződését előmozdítja.

az „Animal“ táppor a gyapjuképződést növeli és a szőr fényesedését elősegíti

az „Animal“ táppor a betegségek iránti fogékonyságot csökkenti.

Vegyileg kipróbálva a csász. kir. mezőgazdasági, vegyiszerleti állomásnál Bécsben 1903. febr. 19. 390 A szám és Dr. Szilágyi Gyula műegyetemi magántanár és bites kereskedelmi törvényszéki vegyésznel 1903. január, 7442. szám. — Sok ezer elismerőlevél tanuskodik a kitűnő hatásról. — 4000 kereskedőnél állandó raktár Austriában. Gyártási engedély Bécsben 20.206/1904. szám.

Használati utasítás minden csomagban mellékelve.

Egyedüli elárúsítás **Merkli Ferencz** fűszer-, csemege- és bor kereskedésében, Debreczen, Fűvészkert-u. 14.

Előzetes költség nélkül!

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és díszkréten. — **Bank- és magánadósságok konvertálása.**

hankbizomány **BUDAPEST**, VI. Dávid-utca 15. sz. (Törvényszékileg bejegyzett cég.)